



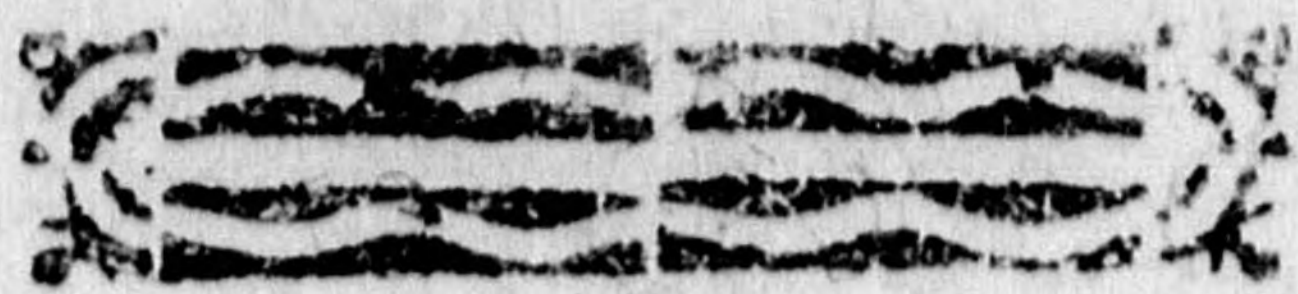
A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSEG-  
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

*Indult BÉTSBŐL Szombaton 14. Februáriusban 1789.*

**A**' ki a' mostani Ujság Leveleket olvassa, a' Vi-  
lág-közepén Bétsben lakik, és mindent hall,  
lát — a' körülállásokra figyelmez, annak egész  
*Aprilis* a' feje; hól — most es — majd kellemetes  
napfény süt — egy pertzben menydörög, vilámlik —  
majd kies-meleg szellő lengedezik.

A' F. Tsászár és a' fő Hertzeg egészségesek. —  
Azt mondják a' dolog körül forgalódók, hogy miól-  
ta százra 5 U'sorával kezdik a' Tsászári Kints-tá-  
rokba hordani a' pénzt, annyi a' Kints Bétsben,  
a' mennyije soha még az Udvarnak nem vólt. —  
A' pénz- verő - házban tsupa arannyot vernek éjjel  
nappal; azt ládákra rakják, és viszik a' Hadi Kan-  
tzel-





tzelláriába egyenesen; a' honnan tovább küldetik. Minden környülállások egy hófzszoss háborúra mutatnak, mégis némellyek azt hiszik, hogy a' két frigyos Tsászári Udvarból nem régiben ment volna egy *Kurir* Konstantinápolyba azon izenettel, hogy ha a' Porta *Krimiát*, *Beszszarábiát*, *Moldáviát* és Boszniának némely részét a' két Tsászári Udvarnak által akarja engedni, leg-ottan készek lesznek a' békefégre: Külömben pedig, ha most ezt nem tselekedné, minden erejeket egybe vetvén, nem szünnek meg a' hadat tovább-is folytatni, és valamit csak lehet a' Portától el-venni. Spanyol és Francia Országok a' Közben-járók a' Porta részéről; meg-vállik mitsoda felelet érkezik — mert ezek a' Diványban menydörgő szózatok.

A' Portával való háború, minden Europaiakkal, a' Pestisre nézve leg-bajosabb; mert ezeknek háborújokat ez mindég nyomba szokta követni; a' honnan az ezekkel háborgó Oroszokról azt tapasztalták, hogy ezek az ő háborújoknak el-kezdésével soha addig a' magok Népeket a' Törökével öszve-nem szokták elegyíteni, míg nem láttyák, hogy ezekkel meg-ütközhetnek, akkor pedig csak hamar ki-szokták a' Törököt lizetni, és békeféget kötnek. E' lehet most-is t. i. a' Pestistől való félés leg-nagyobb mozdító oka a' békefégnek.

Mind a' 2 Magyar Hazából jött Levelekből úgy értjük, hogy azon rend-kivül való hideg után közönségesen minden folyó-vizek meg-áradván, sok helységeket vízzel öntötenek-bé; mely által sok helyeken rend-kivül való drágaság okoztatott, úgy

hogy

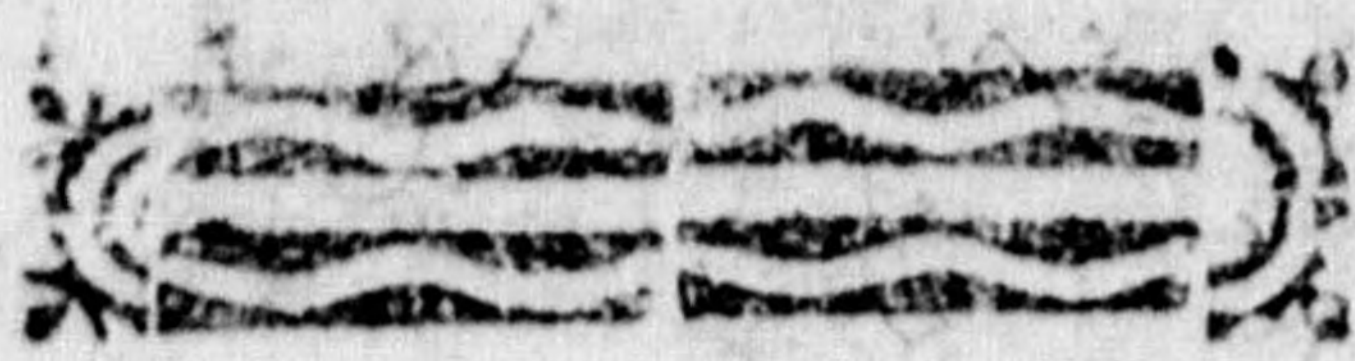




hogy Zemlinben már az idén meg-vette nek 10 kraj-  
tzáron egy talyást, és egy farinton egy ejtel tizta  
lisztet. Hideg, viz, szükség 's más efféle környül-  
állások, nem tsak a' Nagy Városokban, hanem a'  
falukban is külömbb-külömbb-féle nyavallyákat o-  
koztanak; mellyekben sok helyeken az emberek  
halnak-is. Hogy hát ezen közönséges nyomorúság-  
nak annál jobb móddal ellene álhassanak, a' F. Ki-  
rályi Helytartó Tanács még Jan. 16-dikán minden  
Vármegyékben rendelést tett vala, hogy minden  
Vármegyékben Orvos Doktorok légyenek; kik a'  
magok Vármegyéjekben lévő nyavallyákra szorgal-  
matoson vigyázzanak, és azokat az Orvosságokat,  
mellyeket a' Nép nyavallyáinak orvoslására ezek  
rendelnek, a' Státus fogja fizetni.

A' Konstantinápolyi Levelekből sem olvasha-  
tunk egyebet a' véghetetlen hadi-készületeknél. E-  
zek a' tüzi-port drágán fizetik a' magok Tengeri  
Szomszédjaiknak, és egy valamire való foltos hajó-  
jért 200-ezer Piástert adnak — tehát itt sem sok re-  
ményesség vágyon a' Béketséghez. Azonban, mégis  
elegen vagnak a' Politikusok között olyanok, kik  
azt hiszik, hogy egynéhány Europai Kabinétokban  
meg-szünés-nélkül mozognak éjjel nappal a' pennák  
a' béketség' dolgában — és a' Pruszszussal való, még  
eddig barátságos háborút, egy valóságos békes-  
ségnek merik tartani; melyről az idő kétszer 14  
napok alatt - is bővebben fog szólni; mert a'  
mit most írunk, azok tsak képzelődések és véleke-  
dések.



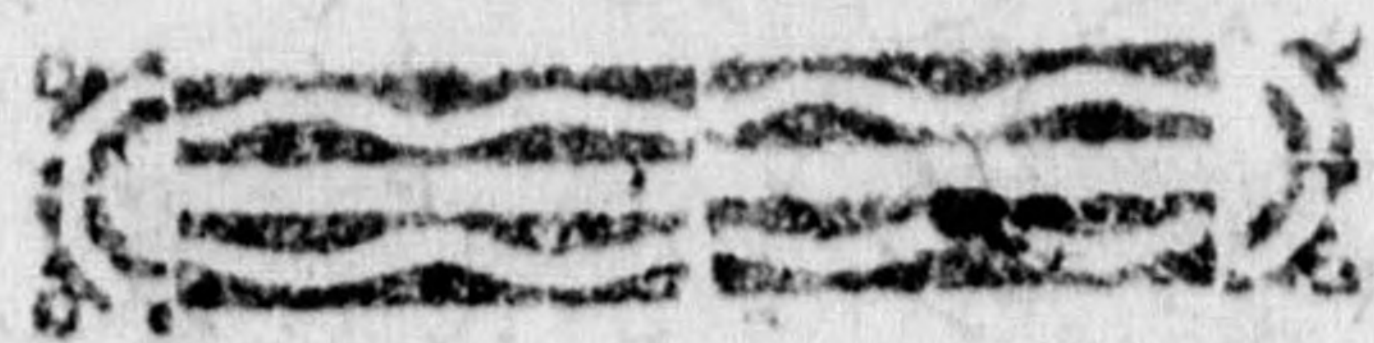


*Külső és belső Elegyes Tudósítások, minden rend-  
nélkül.*

Erdélynek még némely részeiben meg-nem szün-  
vén a' Marha-dög; már a' Horváth-orzági Levelek-  
ből is azt olvashatni, hogy némely helyeken igen  
kevés bádgyadozások után döglenek a' szarvas-mar-  
hák; mely leg-előbb-is a' Tábori jármokban lévő  
marhákon kezdődött volna. — A' fő-igazgató hadi  
Vezér B. *De-Vinsz*, még-is nyavallyás állapottal  
vagyon, és némellyek ítélete-szerint Bétsben kívánná  
a' maga egészséget helyre hozni.

*Hitelt fellyül múlt hírek kezdettek Bétsben szár-  
nyalni:* „Némellyek azt akarják hinni, hogy a'  
Moldovai fő Vezér Hertzeg *Kóburg* a' maga hiva-  
talából önként ki-lépni kívánná; mellyet, noha az  
okosabb Politikusok nem hisznek-is, mindazáltal a'  
dolog nem lehetetlen. — Ama Nagy Tengeri Orosz  
fő Vezérről *Naszszauról*, ki a' múlt esztendőben  
mind a' Svédek, mind a' Kapután Basát meg-fe-  
relztette vala a' Fekete-Tengerben, azt olvassuk a'  
Közönséges Levelekben, hogy minden Orosz-ország-  
ban lévő jószágát árúlja, és ezen Birodalomtól el-  
akarna botsuzni; minthogy pedig ennek másod Ve-  
zére *Grájk-is* a' múlt esztendő végén meg-halálazék;  
ez az Orosz hajós Seregre nézve nem igen örvende-  
tes hír volna. — Generál *Lilient* majd minden  
Közönséges Levelekben meg-hólnak hirteltetik a'  
Bánátban. — Gen. Hertzeg *de Lignérol* azt olvas-  
suk, hogy már többég nem fogna az Orosz Tábor-  
hoz menni; hanem, a' környülállások-szerint, vagy  
Sléfiában vagy Gallitziában fogna magának egy Ve-  
zércsendő Serget nyerni.





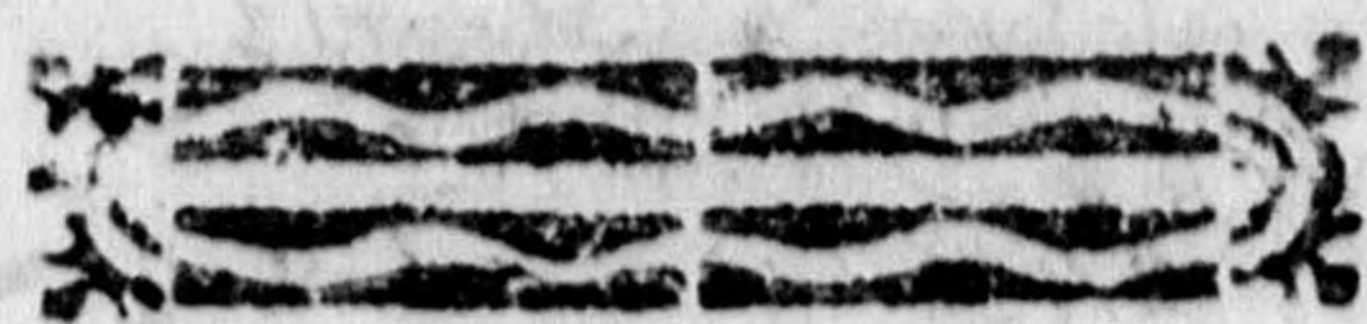
*Szirmia 27-dik Jan.* „ Arra a' Portától küldött petsétes Levélre, mellyet ezen hónapnak 8 - dikán Belgrádból Zemlinbe, és innen leg-ottan Bétsbe vitenek vala, tegnap Bétsből egy feleletet magában foglaló petsétes Levél érkezik; mely leg-ottan, a' Konstantzinápolyba való küldésre, Belgrádba küldték. Kapitány *Petropoliátz*, kinek ezen Levelet a' Belgrádi Basának kezéhez kelletik vala szolgáltatni, egy Dobossal és egy Paripán lévő Húzzárral a' Száva partyára mene, hól a' Dobos dobot ütven, a' Húzzár pedig egy fejer Zászlót lobogtatván, leg-ottan véghetetlen sok Törökök szaladának oda, nagy láma és kiáltások között, kik között némelleyek Sajkákon által evezének, de a' kiknek a' nevezett Kapitány a' bé - petsételt tsomó Levelet által - nem adá, hanem ezen felelettel botsáttá - viszta, hogy maga a' Basa küldene meg - bizott Személlyeket; kik ezen Leveleket kezekhez vennék. Nem sok idő múlva 4 ki - rendelt Személlyei jelenének meg itten a' Basának; kik között edgyiknek által - adá a' Kapitány ezen tsomó Levelet. — — Midőn ezen Levél Belgrádba küldték, mind mi Zemliniek, mind a' Belgrádi Törökök azt gondolják vala, hogy ebben a' Békeiség' punktumai vólnának bé - petsételve; de már 27 - dikben, midőn látnok, hogy 4000 Törökök, 4 ágyukkal Belgrádból a' közelebb lévő hegy - tetejére másznak; minekutánna magunk szemlélnök, hogy tüzi - porral töltött Bombik, Vár - mászó lajtorják 's több efféle készült dolgok hordotnak ide, és a' meg - kettőztetett szorgalmatoságú készületek egyenesen Belgrádnak ostro-





mára szélesnek, minden békeséghez való reménységünk azonnal eltűnt. — Obester Fürsienberg halálán fekszik. — Ruméliának Feldmarsala és Belgrádnak Helytartója az öreg *Abdi-Basához* leg-kisebb reménységek sintszen a' Belgrádiaknak, hogy valaha többé láthassák: minthogy most a' *Konstántzina-polyba* siető útban vagyon. Ezen Basáról még az ő ellenségei-is azt valják, hogy egy Derék-ember, és hiszik felöle; hogy ha az ő öreg állapotja nem ellenkeznék benne, még Nagy-Vezére lenne a' Portának. — Akár mellyik felét olvassuk a' hozzánk jött Leveleknek, tsak azt látjuk, hogy mind mi, mind az ellenség mozgásban vagyon. — A' *Jász Városából* jött Levelekben az iratik, hogy az Orosz Kozákok a' *Tatárkhámat* Gangurából és Szalkutzából egészen *Bender* kapujáig kergették; azonban Generál *Kamenszkoy* tsak más-fél óra járatnyira sem fekszik Bendertől a' maga Táborával. Itt az ostromnak ugy ki-van már rendelve a' maga órája, mint a' krajtzáros 'Semplének az árra — A' *Klébek* Sergebéli Obester *Zomboni* meg-hólt Horvát-országban. — Azt olvashatni egy Levélből, hogy az Austria Belgiumbélieknek megint Követjeik vagynak a' Bétsi útban — és hogy Brüsszelben 12 óra alatt töltött fegyverben állott volna a' katonaság nem régebben; de tsak ugyan minden eddig történt szomorú következtetések nélkül. — Azt írják, hogy ő Felsége szándékozna az A. Belgiumi hadi-népet még 5 Regimentel meg-szaporítani. Itt az ujság maga fogja magát rövid napok alatt meg-magyarázni. — Hogy a' Pruzszus Király az Orosz Udvar ellen 's követke-





kezésképpen ellenünk is nyilvánosságosan hadat izent  
vólna, tegnaptól fogva elő hangon beszélik; de  
még nem mindenek hiszik. — — Az Anglus Király  
mégis -- -- -- -- nem egészséges. — Az ujj Spanyol  
Király a' m. hón. 2-dikán minden Birodalmában lé-  
vő Klalstramokot és ezeknek jofzágaikat írásban  
kérte-bé. — *Varsóból* azt írják; hogy az a' szün-  
telen-tartó Tanáts (*Consilium Permanens*) mely az  
Orosz Tsászárné szárnyai alatt 1776-ban állittatott  
vala-fel, és a' mely a' Lengyel-ország gyűlésétől  
fogva örökké rathasztó hideg-lelésben sinlödik vala,  
a' múlt hónapnak 19-dikén éjjeli 12 órakor, életének  
13-dik esztendejében az Ország-gyűlésében meg-hólt;  
kinek hazafiúi halotti pompája minden órán egy lár-  
mára vert harang-szónál fog meg-esni.

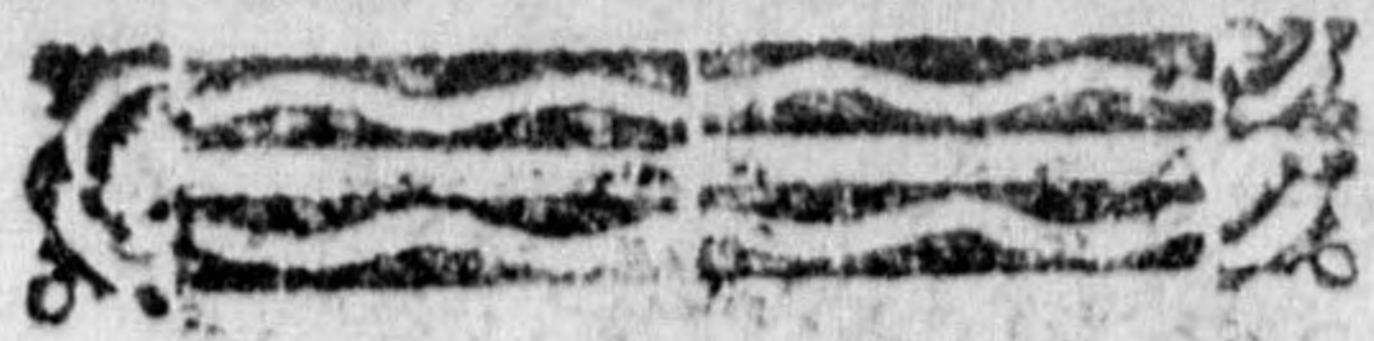
*Ternovitz.* 26-dik Jan. „ *Kedves Barátom!* Tél  
ugyan az idő, még pedig ugyan szer-felett kemény;  
mindazáltal nem ad nyugalmat a' Muszka az elöt-  
te fekvő Törökségnek, Jan. 12-dikén Hajnal előtt  
egy órával történék Moldovában egy *Gangura* ne-  
vezetű falunál: hogy a' Muszkák mintegy 3000-ből  
álló Török Sereggel egyben találkoznak; és noha  
a' Muszkák fél-annyin sem valának, mindazáltal  
olly nevezetes ütközet esék közöttök, hogy az üt-  
közet helyén maradott Törökök száma 400-nál  
több; fogságban estenek 81-en; a' kik között talál-  
tatnak 3 Basák és a' Tatároknak azon *Chámjok-is*,  
kinek Vezérsége alatt az el-múlt Tavaszszal Bukko-  
vinára ütöttek vala a' Tatárok. A' nyereség mel-  
lyet itt kaptanak a' Muszkák egyedül tsak lovak-  
ból és fegyverekből áll, mellyen az el-éhezett Nép





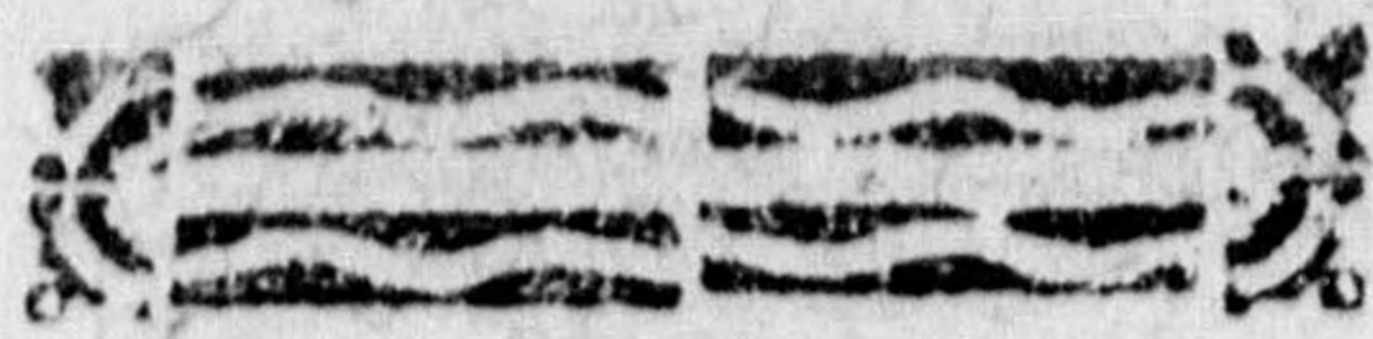
nem igen kapa. — — kiknek ételek változás-nélkül az örökké való *Kokhárka*, mellynek készítése módja ez: a' lisztet szitálatlan fel-keverik vízzel, és az abból készült tészta egy félig meddig bé-hevült föld-jukba bé-hányák, melly ottan téltúl meg-sülvén kiszedetik, és darabokra aprítottatik, 's vízont kemenczébe vettetik, hól mind addig hagyatik, míg tsont forma keménységre meg-szárad; azután tanyisztrára rakatik, és minden napi eledel gyanánt egy minden vaj, és 'sir nélkül való Kása-levesben főzetik. — „ 18-dik Jan. 1789. éjtszakán egy Román mellett lévő Széna Magazinból, mellyet a' Draganyosok őriztenek, egy éjtszakán 295 szekér szénát takarítottanak-el a' Muszka katonák. — „ A' Moldovai Tábornál olly igen el-hatalmozott a' drágaság, hogy a' Bukkovinai Nép *Guberniál - Parantsolat* mellett kéntelenítettik ide élést takarítani. — „ A' *Kaukasus* Hegye körül tsatázó Generál *Tököliről* azt beszélik az onnan jött és itten meg-fordúlt *Kurirok*, hogy e' meg nevezett Generál a' föld-népét nagyobb részén az Erdőkben szoritotta — kiket a' kemény Tél mind ez ideig ottan tartoztatván, olly inségre juttatta, hogy kéntelenítottak magokat Követeik által a' Muszka Generál óltalma alá ajánlani; de a' kiknek tsak olly Válasz adaték, hogy mind addig kéréseknek helyly nem fog adódni, míg a' Pétersburgi ezen dologban járó *Kurir* meg-nem érkezik. — „ A' Békeségnek felénk semmi jele nintsen, sőt inkább mind az élés-házzal, mind pedig a' Ispotáljokkal naponként olly rendelések adják elő magokat, mellyek hofzfas ideig tartó háborúságot mutatnak. — *Ely sokáig!*





*Horvát-ország. Ozail 28. Jan. —* En ezen a részen u. m. a' Horváth-országi Tábornál még jövény vagyok, ki ennek-előtte tsak egynéhány hetekkel érkeztem ide; azért mig bővebb Tudósítást tehetnék ezeket írhatom: „ Tsak alig lehet képzelni, ezen mostoha háborgos időkben-is a' mi Húzárs' más Tisztjeink melly vagon töltik a' Fársángot ezen mi Városunkban. Itten a' *Márs*-tsata piatzán-is egy igen szép mulató *Báll* ház állittatott-fel fő Vezér *Devins* és *Vallis* Urak által a' Tisztek' számára; hól minden 2 gyertya között egy zöld koszorus tábla lévén ki téve, Deákúl, Németül és Franziáúl ezen Igék vagynak rá-irva: *Vive LAUDON! nos laudamus te.* A' F. Tsázárról, *Devins*ről, *Vallis*ről és más nagy érdemü Vezéerekről hasanló-képpen. Ezen Bálban, ennek fel-állittója *Devins* és *Vallis* Vezér Urak-is a' többi Tisztekkel mindenkor jelen vagynak, és *Vallis* Ur a' maga fájós lábával-is egész éjtszakákon tántzol. Ezen *Bált* tartja egy Markatányosné ollyon móddal, hogy senki 24 krajtzárnál többet a' bé-menetelért nem fizet; minden ételnek és italnak az arra fel-vagyon írva, és így ki ki előre tudja mit költ; a' honnan mindenkor azt, a' mit a' Markatányosné találna velzteni, *Devins* és *Vallis* Urak fizetik. Ki-nem lehet mondani, mennyi szép Fejér-nép vann ezen Kis-városotskában; de azok még-is mindig úgy vagynak előre prenumerálva, hogy ha az ember magával Leányt nem viszen a' Bálba, egész éjtszaka nints kivel tántzoljon; mert itt edgyik a' másikéhoz nem nyulhat's nem-is nyúl. Ezen Bálban vala szerentsém látni





ama sok Török vért erefztett Húszár Hadn. *Durtsákot*, azon vagdalt és lödözött köntösében, mely a' múlt tsatákban alig számlálható foltokat nyert magára; de minthogy ezen köntösében akarja az egész háborút ki-állani; valahól tsak azon vágás esik beföldoztatja 's viseli. Ez egy meg-rettenthetetlen vastag - mellyü, egész kézzel lábbal termet Vitéz; és tsak egyedül ő az, a' kinek sem a' tántz sem a' fejérnép nem kel. Ez az a' Tiszt, ki minekutánna egy öreg Agához 10-szer-is hozzá vágván; semmi módon élet - erére nem akadhatott volna, végre fejéből a' Kontyát bal-kezével ki-vévén, kapasz fejét úgy vágá ketté; kinek az egész Köntöse pamuttal (gyapot) vastagon meg-vala töltve; mely fegyver ellen való Orvosság most a' Törököknél közönséges. Ekkor *Durtsák* tsak 9 fájdalmas sebekkel jöve - ki az ütközetből, és 30 arannyos Paripáját-is ott hagyá, mellyet alólla el-löttenek, és a' tzofját, mellyet keresztül vágtanak. Nem lehet azon indulatot le-irni, mellyel a' Húszárok 's nevezetesen ezen *Gréfen* Sergebéliek viseltetnek egymáshoz, és a' mely-szerint, ha a' Divisiót valamely tsatára bortsátják, még tsak a' sebesekek és a' Lovakat el-vesztettek-is abból el-maradni tellyeséggel nem akarnak, és gyalog-is a' magok *Svadromok* után szaladnak. Minden Húszár Sergeknek tsak ez az egy ohajtások, hogy bár-tsak az egész Regiment edgyütt lehetne, hogy ők mutathatnák-meg az egész Világ előtt a' magok Vitézségeket külön külön.



*Jegyzések.*

Egy közönséges hír, mely minden órán maga fog magáról bizonytságot tenni, azt tartja: hogy Austria Belgiumnak Bavariával való tseréje már ezen két Udvarok között tökéletességre lépett volna. 14 napok alatt meghaljuk.

Egy harmadik Varsói Levélből olvassuk, hogy már minden Lengyel Sereg a' maga Verbunkjára 10-ezer forintot kapott, és éjjel nappal minden személy vállogotás-nélkül szedik az embert. — A' 21-dik Jan. tartatott gyűlésben el-végzették, hogy Hollandiától 13 milliom Lengyel, az az: 3 milliom 250-ezer Rénes forintot vegyenek-fel, a' Tábor számára. — Ugyan ezen gyűlésben el-olvaszták az az írás, mellyet az itten lévő Pápa *Nuntzius* Hertzeg Szalluzzó adott vala-által. Ezen írásban a' többi között a' vala, hogy ő Hertzegsége még a' mált Augusznak 16-dikán vett vala a' R. Pápától egy írást, mellyet, ha a' szükség ugy kívánna, adjon által a' Státusnak; mellyet hasanló-képpen ezen gyűlésben által-adván, fel-olvaszták. A' Levélnek Titulusa e' vala: *Delecti Viri fideles Filii*. Ezen egész írás (a' mennyit mi tudunk benne) egy Atyai és Pápai áldást foglalt magában, és a' melyben kéreték a' Státus, hogy a' Papi-rendnek kedveznének, és azokat a' régi lábon és szokásokban hagynák-meg. — Az Ukrániai zenebonának indittói a' Lengyelektől fülen fogottak, és mind fel-aggattattak, a' mint Varsóból írják. — Hertzeg Rádtzivil még éjjel sem akarja magáról le-tenni a' nem régiben nyert Pruszus fekete Salsos Rendének tzimerét.

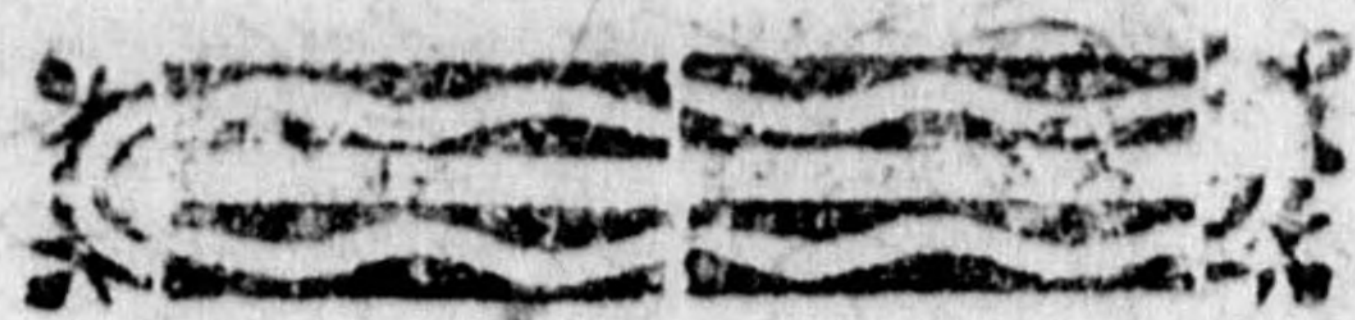




*Lemberg*ből azt írják Jan. 29-dikén, és ugyan ekkor *Jász Váro*rsából, hogy Bender az Oroszoktól úgy bé-vagyon rekesztve, hogy itt az ellenségnek sem-ki, sem-bé semmi közösülése nem lehet, és még Kémeket sem kaphatnak magokhoz a' Bende-riek. 18-dik Jan. vala az ostromnak meg-határozott napja; de tovább mi történhetett itten nem tudatik — (majd el-jön a' Kurir vele Bétsbe.)

*Austriai Belgium.* Minekutánna ő Felsége megtudta, hogy a' Brabántziaiak a' háborúság alkalmatosságával adni szokott pénzbéli segítségnek kívánására belső lármát ütöttek; ezen Tartomány-nak következő Levelet küldött: „A' szokott háborúi segítségnek adni nem akarása, mellyen az én Brabántziai Hertzegségemnek 3-dik Státusza zenebonát indított azon-kivül, hogy ennek első tagjai csak leg-kisebb igyekezeteket-is arra fordították volna, hogy ezek között tsendeséget támozzanak, kényszerítette az én haragomat ezek ellen fel-gerjeszteni, és ezen szempillantástól fogva arra inditt engemet, hogy már most mind azt, a' mit nékik megengedtem vala, mind az ő érdek-szerint való büntetéseket, mellyeket a' fennebb okozott zenebona alkalmatosságával nékik el-engedtem vala, visszavonnyom. Én meg-tiltom az én fő Kormányazó-széket, hogy én előttem ezen Tartomány-nak sem Papi sem Polgári Társaságbéli Tagjaiért soha semmi kegyelmet ne-kérjen, sem valakit ezen Tartomány-béliek közzül közönséges hivatalba helyheztetni meg-ne próbálja. Meg-tiltok minden ezután esendő *Ab-bés* tételeket Brabántziában, és az én Kormányazó szé-





Székemnek parantsolom, hogy ezen Tartományban, a' hadi-népnek jelen lévő segittségével, minden Rendben és Rangban lévő Személlyek ellen kemény valatást tégyen, és ki-keresse azokat, kik ezen utolsó zenebonában magokat, vagy tselekedetekkel, vagy beszédjekkel és irásokkal bünösökké és büntetést érdemlökké tették; hogy én ezeket a' magok érdemek és tselekedetek - szerint büntetésre vonhósam. s. t. Béts 7. Jan. 1789. JOSEF.

Midön ő Felségének ezen rendelése meg-érkezett, és Jan. 26-dikán az öfzve-gyűjtött Brabántziai Státufok előtt fel-olvasztatott, egy *Deputátzió* ment a' mindenekben meg-bizott Tsászári Ministerhez, hogy meg-mutassák, mely nagyon fájlalják azt, hogy a' 3-madik Státusnak engedetlensége miatt az ő Felsége haragját magokra vonták. Igérték a' magok engedetlenségeket az engedelmeiség' égő Oltárán meg-égetni, tsak hogy ő [Felségét meg-engesztelhesék. s. t. Erről ezután bővebben.

*Ha! ha! ha!*

A' napokban egy ifjú Deák forma ember el-megy Bétsben] egy *Tändlernek* bóltja előtt fényes délben, 12-óra előtt valamivel, és a' bólt előtt ki-akasztott farkasbőr-bundát nyakába akasztja 's bé-megy vele a' bóltba a' Tändlerhez, 's ezt így szól-lítja-meg: Uram! nem veszié-meg kegyelmed ezt az én bundámat? — hogy adod? 30 farintot tsak meg-ér. Nem veszem biz-én; nékem-is van egy el-adni valo a' bólt előtt ki-akasztva, 's abban-is rég hever a' pénzem. — No Uram! ha nem veszed *adieu!* ez el-megy a' bundával; a' Tändler pedig, ütven az

alatt





alatt a' 12-töt, szedni akarja-bé holmijét a' bolt elöl, hogy ebédre mennyen, 's hát az ő farkasbőr bundája sohólt fints. Ekkor veszi észre a' tréfát, de már későn; mert a' bunda máig-is oda van.

Jan. 28-dikán már le-érkezett vólt a' Bánátusi Táborhoz a' Parantsolat, hogy leg-alább-is Febr. 8-dikáig minden Seregek meg-mustráltassanak; mely kétség-kivül az egész Táborra tartozott. — A' *Skutari Basa pardonért* küldött vólt Konstantzinápolyba, de nem érkeztén még eddig-is a' *Pardon*, nem tudatik hól lappang féltében. *Vukhásovits* pedig minden órán a' nyakán lészzen a' maga Seregével.

Az *Erláangi Ujságban* az 92 szám alatt 1788-dik Novemberben, Valaki hozzászólással beszédjével erővel meg-akarta mutatni, hogy a' Magyar-orzági Királynak magát meg-koronáztatni nem szükséges dolog, 's ha talám azt tenné-is, nem kötelelségnek kellene azt tartani, hanem tsupán tsak Czerémóniának. — De tsak ugyan az *Erláangi Ujságban* 7 szám alatt ezen folyó esztendőben valamely Hazafi *ex Corpore Juris Hungarici* 1687. *Art.* 2. 3. és 1715. *Art.* 2. 3. azután 1723. *Art.* 2. 3. végre 1741. *Art.* 2. 3. 4. 4. bőven és fontosan meg-mutatta, hogy a' Felséges Auszriai ház a' Koronázásra és az esküvésre magát le-kötelezte. Utóljára nagy okossággal és alázatossággal emlékezik II-dik *Josef* Császárról-is, ki tapasztolván a' Magyar Nemzetnek hűségét, engedelmeségeket, 's a' mostani háborúban-is meg-mutatott vitézségeket, bizonynyal Nagy Eleinek jeles példáit követni fogja. — Mi ez Erdemes Hazafinak helyes feleletét az egész Hazának nevével közönnyük, hogy annyi rágalmozásoknak, okosságával gátot vetett.

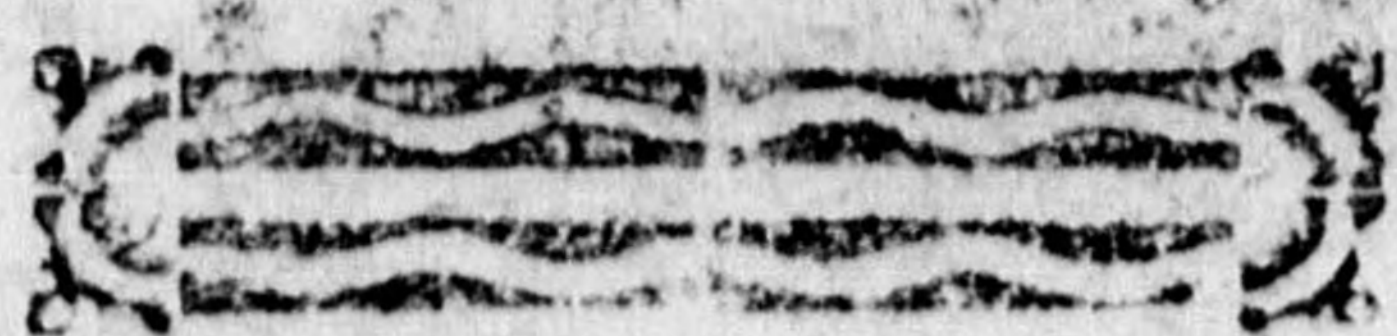


  
Tudományt illető Tudósítások.

Tavaly esztendőben következő Magyar Munka nyomtatott vala-ki: „Ar Ur *JESUS* Kénfzenvedéséről (mely rendében a' négy Evangeliomokból ki-véve adatik) Keresztény Elmélkedések — Hazafiainak Lelki-hasznokra — ki-botsátott *P. Hermolaus*, a' Kaputzinusok' Szerzetéből való Pap, és Bétsben a' Nemes Magyar Nemzetnek Prédikátora. Találhatni ezt a' *Füskúti Landerer Mikály* Könyv-áruló Műhelyében Pofonyban, Budán és Kafsán 30 krajtzárért; Bétsben pedig a' már meg-nevezett Szerzőjénél. A' Magyar Könyv-szerzők a' Kurir által kérttetnek, hogy a' magok Magyar Munkáikat röviden a' Publikumnak általa tudtára adni el-ne másassák, annak idejében; mert már azzal, a' mi a' Nemzet nyelvének tsak leg-kisebb részben-is előmenetelére lehet, ingyen fog szolgálni; ha a' féllevélnél hosszosabb nem lézen. A' kik pedig Tudósításaikat hozzánk küldik ki-nyomtatva, azok 900 exemplárt küldjenek.

A' múlt *Sz. András* Havában már egy-ízben jelentetett az Erd. Publikumnak, hogy Doktor *Detfy Sámuel* Ur *Osmanografia* Titulus alatt egy érdeemes *Török Státistikát* írt, mellynek tsupa jelentése az egész Magyar Nemzet előtt olly nagy kedveltséget és figyelmettséget nyert, hogy azólta sok Tudományt szerető hazafiak magokat, mind nálam, mind magánál az Irónál jelentették. Minthogy minden hozzánk érkezett Levélre való válaszolás sok baj és költség-nélkül meg-nem eshetne; ahhoz képest jelen-





jelentetik az Érd. Publicumnak, hogy a' Munka ugyan készen van; de mivel az Iró némely érdemes Jóakaróinak, kik e' betses Munkát nem tsak látták, hanem olvasták-is, javaslására, ahoz, egy Geografica mappát-is, mellyen az egész Török Birodalom minden nevezetesebb Városaival, folyó-vizeivel, hegyeivel s. a' t. fel-lesznek jegyezve, ragasztani kívánt, ennek pedig el-készítettésében, tsak nem három hónapok töltek-el, a' nevezett Munkát mind ekkoráig senkinek meg-nem küldhette. Immár a' Geografica mappa-is tökéletességre menvén, méltosaton a' Publicum egy kevés várakozással lenni, egynéhány napok múlva maga fog az Érd. Iró egy Tudósítást ki-botsáttani, és tett rendelései-szerint meg-jelenteni, az egész Hazában hol és kiknél lehessen azon Könyvet meg-szerezni. — E' valóságos remek munka, melly-is maga magát meg-fogja dicsérni, noha az én magasztalásom nélkül nem-szűkölködik; mindazáltal most-is jelenthetem az Érd. Publicumnak, hogy ennél szebb és hasznosabb originális munka Magyar nyelvünkön még eddig ki-nem jött, a' maga Nemében melynek olvasása minden némü és rendü Hazánkfiat nem tsak gyönyörködtetni, hanem egyszersmind, a' Török Birodalom még eddig előttünk sűrű homályban lappangó belső és külső dolgainak ki-tanulására és értésére-is vezetni fogja.

